

**СРЕДНОРОЧНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА
НА ФОНД ЗА ИНОВАЦИИ И
ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ ЗА
ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА МИКРО,
МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА**

ЗА 2018 – 2020 ГОДИНА

(неофицијален консолидиран текст)

Скопје, октомври 2019 година

СОДРЖИНА

1.	ВОВЕД	5
2.	ВИЗИЈА, МИСИЈА И ДОЛГОРОЧНИ ЦЕЛИ	5
3.	ЦЕЛНА ГРУПА	6
4.	ДЕЈНОСТ НА ФОНДОТ	7
5.	ИНСТРУМЕНТИ НА ФОНДОТ	8
6.	ФИНАНСИРАЊЕ	9
7.	МЕРКИ ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА МИКРО, МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА (ММСП)	10
7.1.	План за економски раст на Владата	10
	Мерка 1. Финансиска поддршка на ММСП со тенденција на брз пораст („Газели“).....	10
	Мерка 2. Посебна финансиска поддршка (кофинансирани грантови) за ММСП.....	11
	Мерка 3. Финансиска поддршка за подобрување на иновативноста.....	12
	Мерка 4. Финансиска поддршка за стручно усовршување и практика за нововработени млади лица.....	13
	Мерка 5. Создавање амбиент и изработка на законски основи за развој на ризичен капитал.....	14
	7.1.1. Услови за користење	14
7.2.	Проект за развој на вештини и иновации (Светска банка)	16
7.3.	Доделување на средства	19
7.4.	Нови инструменти за поддршка	19
	· Поддршка на млади невработени лица до 29 години преку „ИН-група“	21
	· Развој и поддршка на социјално претприемништво.....	22
8.	ПРИСТАП ЗА МОБИЛИЗАЦИЈА НА РЕСУРСИ	22
9.	РЕГУЛАТОРНА И РЕФОРМА НА ЕКОСИСТЕМОТ	22
9.1.	Инфраструктурна поддршка за вршење на иновациската дејност	24
	· Подготовка за отворање и изградба на научно-технолошки парк.....	24
	· Формирање на Национална канцеларија за трансфер на технологии (НТТО).....	25
10.	ПАРТНЕРИ	25
	10.1. Партнерство со домашни институции и организации.....	25
	10.2. Активности што ќе се реализираат во соработка со меѓународни партнери	26
11.	КОМУНИКАЦИЈА СО ЈАВНОСТА	27
12.	ОРГАНИЗАЦИЈА	27

12.1.	Предложени измени во организациската структура.....	27
12.2.	Други процеси.....	27
13.	НАБЉУДУВАЊЕ И ОЦЕНА.....	28
14.	ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ.....	28
	ПРИЛОГ 1. Предвидена динамика на повици, со проекција на исплата на средства кон корисници (План за економски раст)	29
	ПРИЛОГ 2. Предвидена динамика на повици, со проекција за исплата на средства кон нови корисници од заем.....	29

1. ВОВЕД

Фондот за иновации и технолошки развој (во понатамошниот текст: „Фондот“) е правно лице основано според Закон за иновациска дејност.

Фондот има за цел промовирање и поттикнување на иновациската дејност, подобрен пристап до финансиските услуги за иновации, развивање на инфраструктура за иновации и технолошки развој и развој на партнерства. Фондот ги поттикнува иновациите и нивното вклучување во главните текови, преку обезбедување на дополнителни извори за финансирање на иновациите, бидејќи се верува дека е потребно да се изгради конкурентна економија основана на знаење.

Фондот својата цел ја остварува преку поддршка во креирањето и примената на развојните политики, преку поддршка на усвојувањето на релевантно законодавство и другите социјално важни процеси кои имаат влијание врз поттикнувањето на факторите за успешно позиционирање на Република Северна Македонија преку давање на кофинансирани грантови за иновации, техничка помош за компаниите за олеснување на пристапот до регионалните фондови, условени заеми, еквити и мезанин инвестиции и финансиска помош за истражување.

Фондот согласно своите програмски определби и развојна политика може да учествува и во кофинансирање на програми и други активности ако се организирани и финансирани од меѓународни организации, финансиски институции и тела и други странски и домашни правни и физички лица.

Фондот преку исполнувањето на својата цел придонесува за забрзан технолошки развој кој се темели на трансфер на знаења, развојни истражувања и иновации кои придонесуваат за економски раст и развој, но и за подобрување на деловната клима за развој на конкурентска способност на претпријатијата.

2. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ДОЛГОРОЧНИ ЦЕЛИ

Визијата на Фондот за иновации и технолошки развој е да биде централна институција за поддршка на одржлив економски развој преку поттикнување на иновации и технолошки развој. За да ја оствари оваа визија, Фондот ќе реализира повеќе нови иницијативи во развивањето и во давањето финансиски и нефинансиски услуги кон претпријатијата и со систематска и современа едукација и поддршка на сите релевантни чинители во општеството.

Мисијата на Фондот е поттикнување и поддршка на иновациската дејност кај микро, мали и средни и новоосновани претпријатија за забрзан технолошки развој кој се темели на трансфер на знаења, развојни истражувања и иновации кои придонесуваат за економски раст и развој, но и за подобрување на деловната клима за развој на конкурентската способност на компаниите.

Приоритети и цели на Фондот за иновации и технолошки развој се: а) подобрен пристап до финансиските услуги за иновации и технолошки развој, и б) промовирање и поттикнување на иновациската дејност.

Фондот за иновации и технолошки развој ги поттикнува иновациите преку обезбедување дополнителни извори за финансирање на иновациите, бидејќи се верува дека е потребно да се изгради конкурентна економија основана на знаење која ќе придонесе за создавање на работни места.

Фондот ги остварува целите преку постојни инструменти и мерки за поддршка и работи на развојот на нови мерки за поддршка на иновациите и технолошкиот развој.

Фондот за иновации и технолошки развој ќе гради партнерства со други засегнати страни за реализација на заедничките цели.

Реализацијата на претходно споменатите цели бара институционални и организациски интегритет и развој на Фондот. Тоа подразбира ефикасни системи и процедури, посветени и професионални човечки ресурси и стабилни извори на финансирање.

3. ЦЕЛНА ГРУПА

Општата цел на оваа Среднорочна програма за работа е поттикнување и поддршка на иновациската дејност и технолошкиот развој во Република Северна Македонија. Оваа програма ги содржи основните развојни компоненти, чија реализација е планирана во периодот 2018 – 2020 година, ги обезбедува генералните насоки како приоритетни цели, мерките кои треба да се преземат за нивно реализирање и активностите, кои со доследна примена од страна на вработените и со соодветно финансирање, ќе обезбедат не само реализација на мисијата и визијата на Фондот туку ќе претставуваат и темел за изградба на конкурентна економија основана на знаење.

Среднорочната програма за работа за 2018 – 2020 година е насочена кон постигнување на целите кои се дефинирани во Стратегијата за иновации на Република Македонија за 2012 – 2020 година и во Планот за економски раст на Владата на Република Македонија.

Целна група на Фондот се претпријатија (со фокус на микро, мали и средни претпријатија), високообразовните и истражувачките институции и останати правни и физички лица кои имаат активна улога во унапредување на иновацискиот екосистем.

Директни корисници на финансиските инструменти на Фондот се микро, мали и средни претпријатија. Дополнително, во рамките на новите инструменти што ги развива Фондот (пр. Примена на иновации во јавен сектор), корисници може да бидат и здруженија, фондации. Посебен инструмент на Фондот доделува средства за развој и функционирање на деловно-технолошки акцелератори, односно субјекти на иновациска дејност и субјекти за давање инфраструктурна поддршка за вршење иновациска дејност. Дополнително, Фондот работи и на развивање на инструменти за финансирање на иновации, во чија реализација ќе се вклучат и големите компании.

Стратегијата за иновации на Република Македонија за 2012-2020 година, Акцискиот план за реализација на Стратегијата за иновации за периодот 2019-2020 година, Проектот

за развој на вештини и иновации финансиран од Светска банка, Планот за економски раст на Владата на Република Македонија (мерките од Столб 3), Стратегија за образоването 2018–2025 и Акциски план, Индустриска стратегија на Република Македонија 2018–2027 со Акциски план и останатите национални стратешки документи поврзани со развојот на образованието и економијата во сферата на иновациите и технолошкиот развој се основа за подготовката на оваа Среднорочна програма за работа.

4. ДЕЈНОСТ НА ФОНДОТ

Основни задачи на Фондот се следниве:

- финансирање, подготовка, реализација и развој на програми, проекти и други активности од областа на спроведувањето на иновациската политика;
- професионални и други работи во врска со прибавување средства во Фондот, управување со тие средства и нивно користење;
- посредување во врска со финансирањето на иновациската дејност од средства на меѓународни организации, финансиски институции и тела, како и домашни и странски правни и физички лица, особено во областите на науката и технологијата, во согласност со приоритетите утврдени во стратегијата за иновации;
- водење база на податоци за корисниците на средствата доделени од Фондот, идентификациски податоци за субјектите на кои им се одобрени средства, програмите, проектите и другите активности во областа на иновациската дејност кои ги финансира Фондот, како и потребните и достапните финансиски средства за нивна реализација;
- поттикнување и создавање соработка со меѓународни и со домашни финансиски институции, но и со други правни и физички лица, поради финансирање на иновациската дејност, во согласност со иновациската политика и други стратешки планови и програми, како и со ратификувани меѓународни договори;
- учествува во основање на Националната канцеларија за трансфер на технологии, заради поддршка и поттикнување на соработката на универзитетите со индустријата;
- учество во основање на научно-технолошки парк заради поддршка на научно-истражувачката дејност и поттикнување на соработка помеѓу универзитетите и приватниот сектор;
- избирање друштво за управување со приватни фондови преку јавен повик кој ќе управува со средствата на Фондот наменети за реализација за инструментите за еквити и мезанин инвестициите;
- основање Фонд за еквити и мезанин инвестиции и донесување статут и проспект на Фондот за еквити и мезанин инвестиции, и
- следење и евалуација на проектите за кои има доделено средства, со цел развивање на претприемачко општество во Република Северна Македонија.

Фондот своите задачи ги исполнува преку доделување финансиски средства за:

- обезбедување услуги и почетен капитал за формирање и раст на трговски друштва преку доделување финансиски средства за иновациски проекти;
- доделување кофинансирани грантови за комерцијализација на иновации;
- поттикнување на приватните инвестиции и финансирање на развојните и/или иновациските проекти во сите фази на развојот преку сопственички капитал и преку комбинација на сопственички капитал и кредити, преку обезбедување на поволни извори на кредит и на гаранции за инвеститорите, и
- поддршка за формирање на приватни фондови преку инвестирање на средства или гарантирање на добивка од инвестираните средства; и
- поттикнување на иновативноста во приоритетните области од науката и технологијата согласно со стратегијата за иновации.

5. ИНСТРУМЕНТИ НА ФОНДОТ

Водејќи се од стратешкиот приоритет на Владата на Република Северна Македонија за зголемување на економскиот раст и вработеноста, пораст на животниот стандард на граѓаните и подобар и поквалитетен живот, инвестирање во образование, иновации и информатичка технологија, како клучни елементи за креирање општество базирано на знаење креирани се финансиски инструменти за поддршка на иновации и технолошки развој.

Средствата на Фондот ќе се користат за финансирање на иновациската дејност преку инструментите за поддршка со кои ќе се обезбедат средства наменети за поттикнување на иновативноста кај претпријатијата, и тоа:

1. кофинансирани грантови за новоосновани трговски друштва старт-ап и спин-оф;
2. кофинансирани грантови за комерцијализација на иновации;
3. кофинансирани грантови за технолошка екстензија;
4. кофинансирани грантови за воспоставување, работа и инвестиции на деловно-технолошки акцелератори;
5. кофинансирани грантови за воспоставување, работа и инвестиции на деловно-технолошки инкубатори;
6. техничка помош на компании.

Во следниот среднорочен период од 2018 до 2020 година, Фондот за иновации и технолошки развој ќе доделува средства до директните корисници преку инструментите наменети за поттикнување на иновативноста и технолошкиот развој кај целната група. Покрај исплата на нови корисници, Фондот ќе продолжи со реализација на кварталната исплата на постојните корисници.

Како активност комплементарна на горенаведените инструменти, со цел обезбедување обука за јакнење на капацитетите на Фондот, како и за јакнење на капацитетите на претпријатијата за аплицирање и користење на средствата, Фондот ќе врши и обуки, работилници, настани и едукации.

6. ФИНАНСИРАЊЕ

Фондот остварува приходи од:

- средствата од Буџетот на Република Северна Македонија;
- средства во износ од 1% од вкупните средства од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој;
- средства од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој над износот утврден во предходната алинеја, во висина на средствата утврдени во Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за иновации, истражување и развој, трансфер на технологии, технолошка екстензија, деловно-технолошки акцелератори од областа на земјоделството, шумарството, водостопанството и руралниот развој;
- донации, прилози, подароци и помош;
- приходи од комерцијализација на иновација (ројалти);
- средства стекнати по основн продажба на удели кои фондот за еквити и мезанин инвестиции и/или приватниот фонд ги поседува во трговски друштва и во други претпријатија;
- приходи остварени по основа на меѓународна билатерална и мултилатерална соработка на програми, проекти и други активности во областа на иновационата дејност;
- приходи од управување со слободните парични средства на Фондот, и
- други извори, во согласност со закон.

Најголем дел од приходите на Фондот, што ќе бидат пласирани преку овие инструменти до претпријатијата, ќе бидат од заемот од Светска банка за Проектот за развој на вештини и иновации и од средства од Буџетот на РСМ за реализација на Планот за економски раст.

Планираната динамика на објавување јавни повици и проекциите за потребни средства за исплата на корисници (квартално, за секоја фискална година до 2020 г.) се поместени во Прилог 1 и 2 на оваа програма.

7. МЕРКИ ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА МИКРО, МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА (ММСП)

7.1. План за економски раст на Владата

Фондот за иновации и технолошки развој ќе ги имплементира мерките од Планот за економски раст на Владата, столб 3: финансиска поддршка (кофинансирани грантови) за микро, мали и средни претпријатија за иновации и технолошки развој.

Мерка 1. Финансиска поддршка на ММСП со тенденција на брз пораст („Газели“)

Средствата од оваа мерка се користат за кофинансирани грантови за технолошки развој на компаниите со покривање до 30% од прифатливите директни трошоци на барателот во инвестициски проекти, но не повеќе од 10.000.000 МКД.

- Поддршката се обезбедува за следниве инвестициски активности и трошоци:
- прифаќање и спроведување на европските технички прописи во однос на безбедноста на производите;
- подготовки за стекнување сертификати за квалитет;
- активности за анализа, подготовка, стекнување и заштита на правата за индустриска и за интелектуална сопственост;
- подготовка и спроведување на активности за подобрување на енергетската ефикасност;
- изработка на елаборати за заштитата на животната средина;
- подготовка и воспоставување системи за управување со отпадот;
- воведување на информациски системи;
- трошоци за техничка поддршка (експертиза), врз основа на претходно доставен профил на домашни и/или надворешни експерти што ќе се ангажираат на проектот;
- трошоци поврзани со постапки пред организации, научноистражувачки институти, компании и меѓународни организации поврзани со стекнување на сертификати за квалитет, стекнување на патенти и други права од интелектуална сопственост, како и други документи поврзани со инвестициските активности, што се издаваат од сертифициран субјект;
- трошоци за договорни услуги за истражување и развој (пр. тестирање, лабораториски услуги и сл.);
- трошоци за набавка или за изнајмување опрема, ИТ-алатки и друг вид основни средства за ММСП, директно поврзани со реализација на проектот за технолошки развој;

- други трошоци директно поврзани со реализацијата на проектот, освен плати и набавки од домашни јавни претпријатија.

Барателот може да користи финансиската поддршка во период до 18 месеци од денот на одобрување на проектот.

Мерка 2. Посебна финансиска поддршка (кофинансирани грантови) за ММСП

Средствата од оваа мерка се користат за кофинансирани грантови за технолошки развој на компаниите со покривање до 30% од прифатливите директни трошоци на корисникот, но не повеќе од 5.000.000 МКД.

Поддршката се обезбедува за следниве инвестициски активности и трошоци:

- техничка поддршка од страна на надворешни експерти за подготовка на среднорочни и на долгорочни стратешки планови;
- обука за среднорочно планирање на бизнисот (тригодишен бизнис-план);
- подготовка на развојни проекти за деловно поврзување и воспоставување на деловна соработка (во период од 3 до 5 години) со странски инвеститори и со домашни претпријатија;
- подобрување на организационата структура за задоволување на растот на фирмата;
- специјализирани менаџмент обуки- програми за развој и на способностите на менаџмент тимовите;
- обука за препознавање таленти (идни лидери) и креирање програми за развој на таленти (идни лидери);
- обука за планирање и контрола на трошоци;
- набавка или изработка на специфичен софтвер поврзан со подобрување на организациската структура и на перформансот или за подобрување на оперативните процеси кои ќе ја зголемат продуктивноста и/или процесот на планирање;
- трошоци за техничка поддршка (експертиза), врз основа на предходно доставен профил на клучни домашни и/или надворешни експерти што ќе се ангажираат;
- трошоци поврзани со подготовка и со реализација на обуки;
- други трошоци поврзани со спроведување на план за подобрена организациска структура на барателот;
- трошоци за набавка и/или изработка на опрема, софтвер, ИТ-алатки и друг вид основни ИКТ-средства за ММСП директно поврзани со реализацијата на проектот за технолошки развој;
- други трошоци директно поврзани со реализацијата на проектот, освен плати и набавки од домашни јавни претпријатија.

Барателот може да користи финансиската поддршка во период до 18 месеци од денот на одобрување на проектот.

Мерка 3. Финансиска поддршка за подобрување на иновативноста

Средствата од оваа мерка се користат за кофинансирани грантови на развој и примена на иновативни решенија кај барателите преку покривање до 70% од директните трошоци, но не повеќе од 20.000.000 МКД.

Поддршката се обезбедува за следниве инвестициски активности и трошоци:

- разработка на техничко-технолошките аспекти во развој и во воведување на нови производи или услуги;
- значително подобрување на постојните производи или услуги;
- изработка на нови модни колекции;
- изработка на индустриски дизајн или редизајнирање на производите;
- изработка на нова амбалажа;
- изработка на маркетинг планови (анализа на пазари, на конкуренцијата, истражување на производите, продажбата и сл.);
- подобрување на постојните или воведување на нов произведен процес;
- бруто-плати (за лица ангажирани кај корисникот и кај членовите на конзорциумот) чиј износ треба да соодветствува на воспоставените практики на корисникот пред почетокот на проектот;
- набавка и/или изнајмување на опрема и на потрошни материјали за истражување и развој;
- подоговорни услуги за истражување и развој (пр. тестирање, лабораториски услуги и сл.);
- ангажирање експерти/советници за истражување и развој;
- ангажирање консултанти за други потреби директно поврзани со очекуваните резултати на проектот (експертиза поврзана со иновациски менаџмент, финансиски менаџмент, мобилизација на средства, бизнис-развој, маркетинг, правни работи, заштита на интелектуална сопственост и друго);
- подготовка и поднесување пријава за патент, заштита на трговска марка и/или индустриски дизајн и други подготвителни активности за регистрација и заштита на правата од интелектуална и од индустриска сопственост;
- трошоци за маркетинг и за канцелариска и деловна поддршка во максимален износ од 10% од вкупниот буџет на проектот.

Барателот може да користи финансиската поддршка во период до 24 месеци од денот на одобрување на проектот.

Мерка 4. Финансиска поддршка за стручно усовршување и практика за нововработени млади лица

Средствата од оваа мерка се користат за кофинансирани грантови за технолошки развој на компаниите со покривање до 30% од трошоците за обука и стручно усовршување на нововработени млади лица, но не повеќе од 1.000.000 МКД.

Поддршката од оваа мерка се доделува за стручно усовршување и/или практика за лица до 29-годишна возраст, работно ангажирани кај барателот најмалку 6 месеци пред поднесувањето на барањето за финансиска поддршка. Поддршката опфаќа покривање на:

- трошоци за стручна обука и практика за нововработено младо лице кај барателот (вклучително и Fast Track Management Programme);
- трошоци за стручна обука и практика за нововработено младо лице во друга компанија и/или организација што обезбедува ваков тип услуги;
- трошоци поврзани со подготовка и со реализација на план за зајакнување на стручни и технички вештини;
- трошоци за патување, сместување и храна во земјата и во странство, доколку програмата за стручното усовршување и/или практика се реализира вон местото на живеење на вработениот;
- трошоци за аплицирање, котизација и други надоместоци за учество во програмата за стручно усовршување и/или практика што ги наплаќа организаторот (различен субјект од барателот);
- трошоци за подготовка и за полагање испити за добивање сертификати и други документи за успешно реализирана програма и/или практика;
- други директни трошоци поврзани со организација и/или учество во програма за стручно усовршување и/или практика.

Вкупната поддршка под оваа мерка за еден барател може да се користи во период до 24 месеци за едно нововработено младо лице.

За оваа мерка во 2019 година ќе следи измена на условите, согласно предлозите и препораките произлезени од консултациите со потенцијалните корисници во рамки на процесот на креирање на „Фонд за млади умови“.

Мерка 5. Создавање амбиент и изработка на законски основи за развој на ризичен капитал

Средствата од оваа мерка може да се користат и преку Фондот за еквити и мезанин инвестиции основан од Фондот за иновации и технолошки развој, со учество до 25% од вредноста на инвестицијата од сопствени средства на барателот, но не повеќе од 30.000.000 МКД.

Поддршката преку Фондот за еквити и мезанин ќе се реализира преку аплицирање и евалуација во текот на целата година.

Поддршката од оваа мерка се доделува за подготовка и за реализација на проекти за

технолошки развој на барателот и ги опфаќа сите трошоци прифатливи за финансирање под мерките 1, 2, 3 и 4 од оваа програма.

Барателот може да користи финансиска поддршка во период до 36 месеци од денот на одобрување на проектот, со можност за продолжување за уште најмногу 24 месеци.

Оваа мерка не влијае на условите за користење на средства кои Фондот за еквити и мезанин ги обезбедува од други извори на финансирање.

7.1.1. Услови за користење

Финансиската поддршка на мерките од оваа Програма може да ја користат единствено претпријатија:

- кои се трговски друштва основани согласно Законот за трговски друштва и регистрирани во Централен регистар на РСМ;
- против кои не е поведена стечајна постапка или постапка на ликвидација;
- кои имаат подмирени доспеани обврски по основ на јавни давачки и придонеси;
- против кои не се отпочнати постапки за присилно извршување на доспеани парични побарувања;
- Финансиската поддршка на мерките 1 и 4 од оваа Програма може да ја користат единствено МСП кои:
- имаат најмногу 250 вработени во моментот на аплицирањето;
- имаат остварено годишен приход од најмалку 3.000.000,00 денари (три милиони денари) во годината која и претходи на годината кога се аплицира за финансиската поддршка; и
- ги исполнуваат условите од Законот за контрола на државна помош и Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis).

Финансиската поддршка од мерката 2 од оваа Програма може да ја користат единствено микро претпријатија кои:

- имаат најмалку 5 вработени, а најмногу 10 вработени во моментот на аплицирањето;
- имаат остварено годишен приход до 3.000.000,00 денари (три милиони денари) во годината која и претходи на годината кога се аплицира за финансиската поддршка; и
- ги исполнуваат условите од Законот за контрола на државна помош и Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis).

Финансиската поддршка од мерката 3 од оваа Програма може да ја користат единствено претпријатија кои:

- имаат доминантно македонска сопственичка структура (од 50,1% или повеќе) односно 50,1% или повеќе од основната главнина на Апликантот треба да биде во сопственост на: (а) едно или повеќе физички лица кои се државјани на Република Северна Македонија, и/или (б) едно или повеќе трговски друштва со регистрирано седиште во Република Северна Македонија, и/или (в) една или повеќе високообразовни, односно научно-истражувачки установи; притоа, лицата од потточката (в) од оваа точка може да поседуваат најмногу до 20% во основната главнина на Апликантот, и

- ги исполнуваат условите од Законот за контрола на државна помош и условите од член 6 од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош.

Напомена: Условите за користење на средства во рамки на Планот за економски раст, како и останатите програми на Фондот се предмет на периодична евалуација и, во рамки и на консултации со потенцијалните корисници, подлежат на измени и дополнувања. Истото со цел унапредување на пристапот до средства за потенцијалните корисници и континуирано јакнење на позитивните ефекти од поддршката за националната економија.

7.2. Проект за развој на вештини и иновации (Светска банка)

Целта на Проектот за развој на вештини и иновации е да се подобри транспарентноста на распределувањето на ресурсите и да се унапреди отчетноста во високото образование, да се подобри релевантноста на средното техничко стручно образование и да се поддржи капацитетот за иновации во Република Северна Македонија. Проектот го сочинуваат следните делови:

1. Градење на капацитет за Фондот за иновации и технолошки развој

Подобрување на институционалната компетенција на Фондот преку: (а) планирање и осмислување на програмите, стратегиите, операциите и постапките на Фондот; (б) обезбедување на обука за персоналот на Фондот; (в) избор на комисија за инвестирање и рецензенти на Фондот; (г) обезбедување на обука за претпријатијата корисници на Фондот и (д) спроведување на стратегија за маркетинг и комуникации.

2. Пилот на финансиските инвестиции кои треба да ги испорача Фондот

Обезбедување на финансирање за поттикнување на иновациите преку: (а) обезбедување на грантови за иновации за финансирање на акцелератор; (б) обезбедување на грантови за иновации за финансирање на докажување на концептот на иновациите; (в) обезбедување на грантови за иновации или подзаеми за иновации за финансирање на комерцијализација на истражувањето и развојот и (г) обезбедување на грантови за иновации за финансирање на активности за развој на технологии и апсорпција на технологии за нови односно подобрени технологии, производи и процеси.

Иновациските потпроекти ќе се избираат, проценуваат, спроведуваат и оценуваат во согласност со принципите, постапките и условите наведени во Оперативниот прирачник за проектот, Оперативниот прирачник за инструментите на Фондот, Насоките за набавки и консултанти, Насоките за спречување на корупција, Правилникот за управување со животна средина и сите важечки Планови за управување со животната средина. Грантовите и заемите ќе бидат деноминирани во македонски денари. При оценката на предлог проектите ќе бидат ангажирани и надворешни експерти.

Корисници на средствата од заемот се: Министерството за образование и наука и Фондот за иновации и технолошки развој (9.159.750 евра).

Средствата од заемот од Светската Банка се доделуваат под следните услови, во рамки на постојните инструменти на Фондот за:

- кофинансирани грантови за новоосновани трговски друштва стар-ап и спин-оф

Инструментот има цел да го поттикне нивото на иновативност преку обезбедување на неопходната финансиска поддршка за активности на истражување и развој на „старт-ап“ и „спин-оф“ претпријатија. Со овој инструмент се очекува да се поттикне културата на преземање ризик и иновативност, и да се обезбеди поддршка за претпријатијата кои сакаат да развијат нов или подобрен производ, процес, услуга итн.

Инструментот кофинансирани грантови за старт-ап, спин-оф претпријатија и иновации ќе обезбеди финансирање до максимум 85% од вкупниот буџет за проектот, до максимален износ од 30.000 Евра. Преостанатите 15% од вкупниот буџет за проектот, треба да бидат обезбедени од подносителот на барањето за финансирање.

За доделување на средства по основа на овој инструмент може да учествуваат сите претпријатија од сите дејности без ограничување по одделни индустрии.

Проектите во рамките на инструментот кофинансирани грантови за старт-ап, спин-оф претпријатија и иновации ќе траат 12 месеци, со можност за продолжување за најмногу 6 месеци.

- кофинансирани грантови за комерцијализација на иновации

Целта на овој Инструмент е да поттикне зголемување на истражувањето и развојот во приватниот сектор и да охрабри различни форми на соработка за комерцијализација на иновации. Поддршката преку овој инструмент ќе биде доделена на проекти со јасна комерцијална цел кои се во фаза на прототип (или соодветна фаза во зависност од видот на иновативниот производ, услуга, процес) сè до преткомерцијална (претпазарна) фаза.

Инструментот е наменет за микро, мали и средни претпријатија (од сите сектори) и приватни здравствени установи (во натамошниот текст: ПЗУ) што сакаат да развијат иновативен производ, услуга или процес, сами или во соработка со друго претпријатие, установа која врши високообразовна, односно научно-истражувачка дејност или ПЗУ.

Инструментот - кофинансирани грантови за комерцијализација на иновации ќе обезбеди финансирање до максимум 70% (за микро и мали претпријатија) односно до максимум 60% (за средни претпријатија) од вкупниот буџет за проектот, до максимален износ од 325.000,00 евра. Преостанатите 30% (за микро и мали претпријатија) односно 40% (за средни претпријатија) од вкупниот буџет за проектот, треба да бидат обезбедени од подносителот на барањето за финансирање (апликантот). Проектите во рамките на Инструментот - кофинансирани грантови за комерцијализација на иновации ќе траат 24 месеци, со можност за продолжување за 12 месеци.

Во консултации со Светска банка Фондот го усогласи Правилникот за Инструментот - кофинансирани грантови за комерцијализација на иновации со Правилникот со кој е регулирана Мерка 3 од Планот за економски раст.

- кофинансирани грантови за технолошка екстензија

Целта на овој Инструмент е да се поттикне трансфер и имплементација на нови иновативни и подобрени технологии, know-how и технолошки процеси и да се охрабрат различни форми на соработка помеѓу микро, малите и средни претпријатија, бизнис здруженија, кластери и/или стопански комори, со цел да се постигне позитивно влијание на секторот. Инструментот се фокусира на примена и приспособување на технологија и иновации кои не се нови во светот, но може да бидат нови за земјата или нови во секторот. Ова, во крајна линија, ќе ги подобри технолошките капацитети на постоечките индустрии и бизниси со надминување на јазот помеѓу знаењето веќе достапно на глобално ниво или на национално ниво и во локалните индустрии.

Овој инструмент се очекува да има долгорочен позитивен придонес кон развојот на националната економија и подобрување на конкурентноста преку технолошки и оперативни подобрувања.

Инструментот ќе обезбеди финансирање до максимум 50% од вкупниот буџет за проектот, до максимален износ од 500.000 евра. Преостанатите 50% од вкупниот буџет за проектот, треба да бидат обезбедени од подносителот на барањето за кофинансирање. Проектите во рамките на Инструментот ќе траат 24 месеци со можност за продолжување за најмногу 12 месеци.

- воспоставување, работа и инвестиции на деловно-технолошки акцелератори

Фондот ќе поддржува деловно-технолошки акцелератори, субјекти за давање инфраструктурна поддршка на иновациската дејност според Законот за иновациска дејност, со цел акцелерација на претприемништвото преку поддршка на старт ап претпријатија.

Акцелераторот освен техничка и логистичка помош може да обезбедува и обуки, менторство и финансиска помош. Покрај поддршката во форма на менторство и обуки, акцелераторите ќе обезбедуваат и финансирање во рана фаза, односно поддршка на претпријатијата побрзо да го поминат патот на развој од идеја до производ или услуга, ќе им помага на претпријатијата да ја формулираат деловната стратегија, да извезуваат и ќе ги претставуваат пред стратешки партнери и инвеститори. Проектот треба да придонесе за поголема конкурентност, продуктивност и извоз на претпријатијата кои имаат висок потенцијал за раст, иновативен производ, се технолошко-напредни и извозно-ориентирани.

Фондот ќе финансира до 75% од вкупниот буџет на проектот. Останатите 25% треба да бидат обезбедени од страна на барателот. Максималниот износ кој ќе биде финансиран од страна на Фондот за поддршка на акцелератори изнесува 500.000 евра по корисник.

7.3. Доделување на средства

Средствата за финансиска поддршка за иновации и технолошки развој за ММСП обезбедени во рамки на Планот за економски раст на Владата и Проектот за развој на вештини и иновации, предвидени за периодот 2018-2020 година ќе се доделуваат по пат на јавен повик.

Проекциите за динамика на објавување на јавни повици, вкупниот годишен износ на средства за доделување (контрактирање), како и потребни финансиски средства за реализација на потпишани договори се поместени во Прилог 1 и Прилог 2 на оваа Информација.

Според постојната динамика, сите средства предвидени со Проектот за развој на вештини и иновации ќе се контрактираат до истекот на рокот на заемот – јуни 2020г.

Средствата за финансиска поддршка за иновации и технолошки развој за ММСП определени со горенаведените инструменти се доделуваат согласно критериумите и постапките уредени со посебни правилници на Фондот за иновации и технолошки развој, освен мерката 5 која се спроведува во континуитет.

Средствата за исплатите на истите ќе бидат обезбедени од заемот на Светската банка, буџетски средства обезбедени од Планот за економски раст, приходите од Програмата за рурален развој и од Основен буџет на Фондот.

7.4. Нови инструменти за поддршка

Фондот покрај постојните инструменти, развива и други мерки за поддршка во насока на поттикнување на иновациската дејност и технолошкиот развој. Во 2018 година ќе се направи анализа на состојбите, а во периодот од 2018 до 2020, ќе се дизајнираат и ќе се развиваат нови мерки и инструменти, и тоа: а) примена на иновации во јавниот сектор; б) воведување на иновации и технолошки развој во руралниот развој и в) техничка помош за потенцијални апликанти, г) поврзување на приватниот сектор со академијата, д) поддршка на иновативноста, креативноста и претприемништвото кај младите и е) развој и поддршка на социјално претприемништво.

- Инструмент за примена на иновации во јавниот сектор

Фондот развива нов инструмент – Примена на иновации во јавниот сектор. Со овој инструмент ќе се поттикне поголемо вклучување на домашните компании, со иновативна култура и капацитет, во обезбедување на потребите на јавниот сектор и општеството. Инструментот ќе финансира развој на иновативни продукти и услуги за конкретна потреба на јавниот сектор. Со самиот процес на аплицирање за средства, на компаниите на конкуритивна основа ќе им се обезбедат финансиски средства за развој на нов продукт или услуга. Со вклучување на јавниот сектор како краен корисник, овие компании ќе добијат значително проширување на пазарот. Придобивка за јавниот сектор (и Буџетот на Република Северна Македонија) е што новиот продукт или услуга ќе може да се купи односно изнајми по цена што се очекува да биде значително под нивото што би се постигнало при „традиционална“ постапка за јавна набавка.

Фондот веќе го пилотира овој инструмент преку иновациски натпревари за изнаоѓање на технолошко решение за намалување на загадувањето на воздухот – О2 Предизвик, организиран во соработка со Министерството за животна средина и просторно планирање и Предизвикот за млади истражувачи – Јавен повик за финансирање на истражувачки проекти во основните и средните училишта, организиран во соработка со Министерството за образование и наука.

За таа цел веќе е реализирана соработка со Министерството за транспорт и врски преку повикот „ПристАПП – Транспорт“, каде во тек е реализација на решение за современ софтвер за автоматска обработка на барања за издавање на транспортни дозволи, како и јавниот повик за финансирање на проекти за социјално претприемништво „Предизвик за иновативно решение за обезбедување – Оброк за сите“ во соработка со Министерството за труд и социјална политика.

Фондот ќе ја задржи праксата и во рамките на оваа среднорочна програма во периодот 2018 - 2020 година ќе продолжи со континуитетот на организирање и реализација на ваков тип на јавни повици за предизвици (натпревари). Во таа насока планирано е да се организираат и реализираат предизвици за финансирање на проекти и тоа: Јавен повик за финансирање на проекти за иновативни наставни помагала (во соработка со Министерството за образование и наука), и други предизвици од ваков тип, од кои дел од нив, исто така, би се спроведувале во соработка со партнерски институции, организации и експерти.

- Инструмент за воведување иновации и технолошки развој во руралниот развој

Нова иницијатива: Во рамките на Други средства од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој над износот од 1% од вкупните средства од неа, а во согласност со Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за иновации, истражување и развој, трансфер на технологии, технолошка екстензија, деловно-технолошки акцелератори од областа на земјоделството, шумарството, водостопанството и рурален развој за периодот 2018 – 2020 година, Фондот ќе постави нов инструмент– воведување иновации и технолошки развој во руралниот развој. Целта на новиот инструмент е поттикнување и поддршка на иновациите во руралниот развој.

- Техничка помош за потенцијалните апликанти

Под овој инструмент Фондот планира да го развива во насока на нудење на техничка помош на потенцијалните апликанти. Замислата е, преку ваквиот тип помош, да им се помогне на потенцијалните апликанти во подготвување и во подобрување на квалитетот на своите апликации.

- Поддршка на млади невработени лица до 29 години преку „ИН-група“

Фондот се приклучува на Програмата на Министерството за труд и социјална политика за доделување на грантови за самовработување при што Фондот ќе направи селекција на бизнис идеите со иновативен потенцијал од страна на физичките лица апликанти на повикот за доделување на грантови за самовработување. Сите тие апликанти чии идеи се оценети дека имаат иновативен потенцијал, во случај да добијат позитивна одлука за одобрување на грант за самовработување т.е. да основаат претпријатие, по основање на правниот субјект ќе добијат техничка помош од страна на Фондот со цел аплицирање на јавен повик од страна на Фондот за ко-финансирани грантови за новоосновани трговски друштва старт-ап и спин-оф или некој од другите инструменти на Фондот.

- Поврзување на приватниот сектор со академијата

Согласно препораките од спроведената анализа на потреби за зајакнување на националниот иновациски екосистем, во периодот 2019-2020 Фондот ќе развие нови мерки за поддршка кои ќе се фокусираат на поврзување на приватниот сектор со академијата. Овие инструменти ќе се однесуваат на обезбедување иновациски ваучери, финансиска поддршка преку грантови за научно-истражувачки проекти со потенцијал за примена во индустријата и поддршка на мобилноста на човечките ресурси.

- Поддршка на иновативноста, креативноста и претприемништвото кај младите

Со цел поуспешно развивање и реализација на оваа мерка Фондот ќе иницира соработка со меѓународни институции. Во таа насока ќе се оствари соработка со УНИЦЕФ и други меѓународни партнери за изработка на системско решение за поддршка на иновативноста, креативноста и претприемништвото кај младите и со останати претставници од донаторската заедница за заедничка поддршка на докажани успешни иницијативи и останати потреби од ваков тип на поддршка преку посебна програма „Фонд за млади умови“. Во рамките на оваа програма, преку објавување на нови повици ќе продолжи и спроведувањето на Предизвикот за млади истражувачи и ќе продолжи иницијативата #Петок за млади со цел промоција и мултипликација на добрите практики и успешните иницијативи во областа на образованието.

- Развој и поддршка на социјално претприемништво

Во соработка со Министерството за труд и социјална политика, бизнис заедницата и граѓанскиот сектор, Фондот активно ќе учествува во активностите поврзани со изработка на

поволна законска рамка и пристап кон финансиска помош на социјални претпријатија. Со цел градење на капацитетите и подигнување на јавната свест за знаењето на социјалното претприемништво и иновациите, како и зајакнување на односите со јавност Фондот може да отвара и локални канцеларии.

8. ПРИСТАП ЗА МОБИЛИЗАЦИЈА НА РЕСУРСИ

Фондот ќе бара други расположливи можности за финансирање на своите активности. Фондот ќе воспостави соработка и со слични институции за поддршка на иновации во странство, меѓу другото, со цел формирање на конзорциуми за учество на европски и други проекти. За оваа намена во Фондот е предвидено посебно Одделение за подготовка на програми со делокруг на работа кој опфаќа и меѓународна соработка и финансирање. Ќе се истражуваат можностите за финансирање од Европската Унија преку Инструментите за претпристапна помош (ИПА 2) и други меѓународни фондови.

Исто така, Фондот ќе ги следи повиците во рамките на програмата Хоризонт 2020, како и можностите за апликација до други билатерални и мултилатерални донатори.

9. РЕГУЛАТОРНА И РЕФОРМА НА ЕКОСИСТЕМОТ

Се предвидува подобрување на регулаторната рамка преку промоција на новини во регулативата и усвојување на подзаконски акти за воведување на новите инструменти за поддршка. Фондот ќе направи и измена и дополнување на Правилникот за систематизација на работните места во Фондот.

Ќе се иницираат и соодветни интервенции во (новиот) Закон за јавни набавки со цел воведување на концептот Јавни набавки за иновации во Република Северна Македонија.

Наедно, предвидено е изработка на функционална анализа за постојните институции што обезбедуваат финансиска поддршка за развој на мали и на средни претпријатија, а со цел креирање на ефикасен модел на организација преку окрупнување. Партнер за реализација на активноста е Светската банка, а институции што треба да се вклучат во процесот се: Агенцијата за поддршка на претприемништво, ТИРЗ, Агенцијата за странски инвестиции и промоција на извоз и Македонската банка за поддршка на развој.

Во насока на јакнење на капацитетите на Фондот, во 2019 година ќе започне со реализација и посебна програма, финансирана од Владата на Велика Британија, што се реализира во соработка со Светската Банка.

Фондот во рамки на Среднорочната програма ќе ја заокружи рамката за функционирање на Фондот за еквити и мезанин инвестиции и ќе пристапи кон подготвување на подзаконски акти за негово работење. Ќе се донесе Статут на Фондот за еквити и мезанин инвестиции со кој ќе се уреди неговото работење, правната положба на сопствениците на документите за удел, правните односи на Фондот за еквити и мезанин инвестиции со друштвото за управување, како и други прашања од интерес за остварување на целите

на Фондот за еквити и мезанин инвестиции. Фондот ќе донесе и Проспект на Фондот за еквити и мезанин инвестиции кој ќе содржи детални информации и податоци за целите и за политиката, како и други информации што се однесуваат на Фондот за еквити и мезанин инвестиции, а што можат да влијаат на одлуката на вложувачите за вложување.

Воспоставувањето на Фонд за еквити и мезанин инвестиции има за цел да обезбеди пристап до финансии во форма на ризичен капитал за микро, мали и средни претпријатија, како и старт-ап претпријатија во Северна Македонија, кои развиваат нов или значително подобрен производ, услуга, процес и/или бизнис-модел, кои применуваат и развиваат технологии, кои имаат потенцијал за брз раст и/или кои се извозно ориентирани. Фондот за еквити и мезанин инвестиции ќе обезбедува и финансирање во рана фаза, односно поддршка на претпријатијата побргу да го поминат патот на развој од идеја до производ или услуга, ќе им помага на претпријатијата да ја формулираат деловната стратегија и да извезуваат. Финансиските средства во Фондот наменети за инвестиции во претпријатијата ќе бидат обезбедени од јавни и од приватни извори. На овој начин ќе се стимулираат инвестиции од други домашни и од странски инвестициски фондови и, на тој начин, ќе се поттикне развојот на пазарот на капитал.

Покрај директните инвестиции во претпријатија, преку Фондот за еквити и мезанин инвестиции ќе се обезбеди заедничко инвестирање со бизнис-ангели и инвестициски фондови, како и со други приватни инвеститори, со цело безбедување почетен капитал и последователни инвестиции во старт-ап претпријатија, технолошко напредни претпријатија и претпријатија со висок потенцијал за раст. Преку Фондот за инвестиции ќе се обезбеди ризичен капитал за иновативни микро, мали и средни претпријатија со иницијално финансирање, и по исполнување на определени услови, претпријатијата ќе може да добијат и дополнително финансирање. Преку заедничките инвестиции со приватните инвеститори, кои имаат длабинско знаење за специфична област, Фондот ќе ги развива претпријатијата од фазата на старт-ап до меѓународен пазар, давајќи им поддршка во развој на бизнис и на вмрежување.

9.1. Инфраструктурна поддршка за вршење на иновациската дејност

Субјекти за давање на инфраструктурна поддршка за вршење на иновациската дејност се:

- деловно-технолошки акцелератор,
- научно-технолошки парк,
- субјект за поттикнување на иновациските активности во приоритетните области од науката и технологијата и центар за трансфер на технологии
- Национална канцеларија за трансфер на технологии
- Подготовка за отворање и изградба на научно-технолошки парк

Научно-технолошки парк е субјект за давање на инфраструктурна поддршка на иновациската дејност кој, во рамките на просторот со кој располага, овозможува инфраструктурни и стручни услуги на субјектите на иновациската дејност, со цел за нивно поврзување, создавање и што побрза примена на нови технологии, создавања и пласман на нови производи, процеси и услуги на пазарот. Обезбедена е поддршка од страна на Европска комисија за изработка на студија на изводливост и акциски план за основање на научно-технолошки парк. Активностите се започнати во на почетокот на 2018 година и се

очекува нивно завршување до крајот на истата. Во рамките на подготовките ќе се реализира и процена на потенцијалот за истражување и развој на универзитетите на Република Северна Македонија (стручен кадар и опрема), која ќе се подготвува во соработка со Министерството за образование и наука.

Фондот на почеток на 2019 година го претстави концептот на новиот Научно-технолошки парк во Скопје. Проектот ќе се гради во три фази. Основањето на Паркот е иницијатива на Владата на Република Северна Македонија, а се спроведува од страна на ФИТР и Министерството за информатичко општество и администрација. Има за цел забрзан економски раст и побрз приклучок кон светските економски и општествени текови. Научно-технолошкиот парк е простор кој под еден кров нуди инфраструктура, услуги и пристап до финансии што ќе поттикнат раст базиран на ризик, знаење и иновации и ризик. Истовремено, Паркот е место за контакт и соработка помеѓу академската заедница, студентите, бизнисите и инвеститорите. Практично, функционирањето на НТМ започна со отворањето на бизнис-технолошкиот акцелератор на УКИМ, како еден од трите столба на работење на НТП.

Втората и третата фаза на Научно технолошкиот парк предвидуваат изградба на нови згради и лаборатории, кои се очекува да бидат завршени до 2024 година (втора фаза) односно до 2027 година (трета фаза). Студијата за изводливост е подготвена со финансиска и техничка поддршка од Делегацијата на ЕУ во Скопје.

Вкупната проценета инвестиција во Научно-технолошкиот парк за сите три фази е околу 80 милиони евра.

- Формирање на Национална канцеларија за трансфер на технологии (НТТО)

Во рамки на Среднорочната програма, во делот на НТП предвидено да се формира Национална канцеларија за трансфер на технологии која ќе започне со работа и реализација во наредниот период. Главната цел за отворањето на Националната канцеларија е поврзувањето на секторот за високо образование со индустријата и промовирање на иновативните активности на истражувањата и компаниите. Националната канцеларија ќе врши трансфер на технологии и други услуги во врска со раководење со договори за истражувања, поттикнување на соработка меѓу универзитетите и индустријата, поддршка на универзитетите и индустријата за активности поврзани со технологии и интелектуална сопственост.

10. ПАРТНЕРИ

10.1. Партнерство со домашни институции и организации

Фондот континуирано ќе ги одржува и ќе ги развива новите партнерства со повеќе клучни институции и организации кои дејствуваат во ММСП-секторот и во секторот на иновации, истражување и развој преку организација на информативни настани, учество на конференции, работилници, дебати и други активности.

Фондот ќе ја продолжи соработката со Канцеларијата на претседателот на Владата на Република Северна Македонија и Кабинетот на ЗПВРМ задолжен за економски прашања и за координација со економски ресурси во насока на спроведување на Планот за економски раст на Владата на Република Македонија.

Покрај тоа, Фондот ќе иницира соработка со надлежни институции со цел продолжување со реализација на новата иницијатива на Фондот - #Петок за млади. Во рамките на оваа иницијатива, чија цел е поттикнување на креативните вештини и иновативноста кај младите, планирано е континуирано да се организираат иновативни тематски работилници со ученици од основни и средни училишта.

На основа на потпишаниот Меморандум за соработка, Фондот ќе иницира заеднички активности со Академијата на науките и уметностите на Република Северна Македонија – МАНУ во насока на унапредување на иновациската дејност во приватниот сектор и во високообразовните и истражувачките институции.

Фондот работи на воспоставување на регионална соработка и локални партнерства со цел за зголемување на транспарентноста и достапноста на инструментите и програмите на Фондот на што поголем број на иновативни претпријатија како и за општо зголемување на граѓанската мобилност.

Фондот континуирано ќе работи на воспоставување на нови партнерства со меѓународните агенции, приватниот сектор и граѓанските организации во насока на реализација на програмата „Фонд за млади умови“.

Фондот, во периодот 2018 – 2020 година, планира да иницира соработка со надлежни институции за анализа, подготовка и реализација на стратегијата Смарт специјализација. Станува збор за дефинирање на приоритетни области на национално и/или регионално ниво во кои, преку иновативни стратегии, ќе се развиваат компетитивните вредности.

10.2. Активности што ќе се реализираат во соработка со меѓународни партнери

Фондот воспоставува и ќе развива соработка и со меѓународни институции, како што се: Светска банка, Европска комисија, УСАИД, УНИЦЕФ и други, за мобилизација на финансиски средства за постигнување на дефинираните цели.

Фондот ќе ја продолжи соработката со Светска банка во насока на градење и зголемување на капацитетите на Фондот, особено во делот на мониторинг на финансираните проекти, како и во делот на спроведување на стратегија за маркетинг и комуникации со цел поттикнување и зголемување на свеста за потребата од иновации и развој на истражувачки активности во приватниот сектор.

Ќе се воспостави соработка со странски партнер во насока на изработка на студија за воведување на концептот за воведување и реализација на новини во делот на јавните набавки (Јавни набавки за иновации) во Република Северна Македонија, со воведување на задолжителен % што ќе се намени за иновативни производи и услуги. Главна цел е, преку измена на постојната регулатива и зголемувањето на капацитетите на Фондот, да се придонесе за зголемување на квалитетот на јавните услуги и зголемување на конкурентноста на националната економија, со што ќе се доближиме до современите општества каде севкупниот раст се базира на знаења и на идеи.

11. КОМУНИКАЦИЈА СО ЈАВНОСТА

Комуникацискиот дел треба да обезбеди придонес кон подобро реализирање на програмата на ФИТР, односно подигање на свеста за значењето на иновациите кај бизнисот, зголемување на интересот за инструментите за поддршка на Фондот и подобрување на квалитетот на предлог проектите кои се доставуваат на отворените повици. Истовремено ФИТР ќе работи и на промоција на политиките за иновации на ЕУ (Хоризонт 2020, Western Balkan Enterprise Development and Innovation Facility - WB EDIF и др.). Фондот исто така ќе учествува и поддржува настани и активности организирани од други организации на национални и меѓународни конференции.

Особено внимание ќе се посветува на комуникација со медиумите, така што Фондот ќе ги вклучи медиумите на сите настани кои ги организира. Со прес-соопштенија медиумите ќе бидат известувани за инструментите за поддршка, за дел од активностите ќе бидат организирани и прес-конференции или брифинзи. На веб-страницата на Фондот ќе се продолжи со континуираното информирање за сите настани организирани од страна на Фондот или настани во кои тој е вклучен, како и информации за одделните инструменти за поддршка и за актуелни повици.

12. ОРГАНИЗАЦИЈА

12.1. Предложени измени во организациската структура

Во текот на Среднорочната програма е предвидено да се донесе нов акт за измена на Правилникот за систематизација на работните места во Фондот.

Според планираниот нов акт за систематизација, подготвен во соработка со консултант за оперативно работење на Фондот, ангажиран од Светска банка, направена е функционална анализа во која се предвидува бројот на вработени до 2019 година да достигне до 50 лица, на неопределено и на определено време. Зајакнувањето на капацитетите е во насока и на успешна реализација на новите надлежности (програми) во рамки на третиот столб од Планот за економски раст – финансиска поддршка за ММСП за иновации и технолошки развој.

12.2. Други процеси

За операциите кои се извршуваат во Фондот ќе се одржуваат соодветни системи и опишани процеси. Ќе се одржува систем за водење на базата на податоци за корисниците на инструментите од Фондот и други системи во согласност со препораките на Светска банка. Во рамки на Проектот за развој на вештини и иновации на Светска банка е предвидена поддршка за развој, како и одржување на оперативната инфраструктура на Фондот, вклучително и на информациско-комуникациските технологии за секојдневно управување со проектот, ќе се одржува системот за финансиски менаџмент, сметководствени активности и известување, активности поврзани со регистрација на корисниците, активности поврзани

со поднесување на барања и предлог-проекти, активности поврзани со управување и интеграција на базата на податоци за проектите и корисниците, за оцена на барањата и на предлог-проектите, теренските посети и мониторинг на проекти. Во соработка со консултантот за оперативно работење, Фондот ќе ги планира и ќе ги осмислува програмите, стратегијата, оперативните активности и процедури.

Во тригодишниот период што следува е предвидено и изградба и континуиран развој на оперативните капацитети на Фондот, меѓу другото, и за управување со животната средина, правна експертиза во финансиските трансакции, евалуација на интелектуалната сопственост и управување со интелектуалната сопственост, како и следење на резултатите и оцена на влијанието на финансиските инструменти.

13. НАБЉУДУВАЊЕ И ОЦЕНА

Во периодот од 2018 до 2020 година, во согласност со утврдените процедури за евалуација на пристигнатите апликации, ќе биде спроведено следење кај апликантите под инструментите за кои е распишан јавен повик, преку посета на терен, за утврдување на капацитетите и потенцијалите за спроведување на предлог-проектите доставени до Фондот. Ќе се следи и спроведувањето на проектите од корисниците преку теренски посети, квартални, наративни и финансиски извештаи.

Ќе се воспостави систем за следење на новите мерки за поддршка на проектна и програмска основа. На основа на податоците ќе се врши проценка на успешноста и унапредување на мерките како и воведување на нови мерки за поддршка.

14. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Оваа Среднорочна програма за работа на Фондот за иновации и технолошки развој за финансиска поддршка на микро, мали и средни претпријатија за периодот 2018–2020 година, е неофицијален консолидиран текст на Среднорочната програма за работа на Фондот за иновации и технолошки развој за периодот 2018–2020 година (бр. 01–332/3 од 26.02.2018 год.; бр. 01–1002/9/1 од 06.12.2018 год.; и бр. 01–1614/6 од 22.10.2019 год.)

